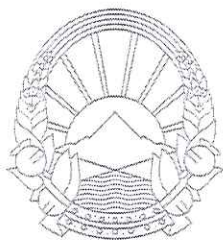

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА - REPUBLIKA E MAQEDONISE SE VERHUT
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ - MINISTRIA E FINANCIVE
УПРАВА ЗА ФИНАНСИСКО РАЗУЗНАВАЊЕ
DIREKTORIA PER INTELIJENCE FINANCIARE

Бр.-Нг. 03-31/1(25)
07.02. 2025 год.-viti
СКОПЈЕ - SHKUP

МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
УПРАВА ЗА ФИНАНСИСКО
РАЗУЗНАВАЊЕ

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

ЗА РАБОТАТА НА
УПРАВАТА ЗА ФИНАНСИСКО РАЗУЗНАВАЊЕ
ЗА 2024 ГОДИНА

февруари, 2025 година

КРАТЕНКИ

НРА - Национална проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам
ФАТФ- Оперативната Група за определување на дејствија за спречување перење пари и финансирање на тероризам
ЕУ- Европска Унија
ООН- Организација на Обединети Нации
РСМ- Република Северна Македонија
КЗ- Кривичен Закон
ЗСППФТ- Законот за спречување на перење пари и финансирање на тероризам
Moneyval Комитет- Комитет на експерти за евалуација на системите за спречување на перење пари и финансирање на тероризам при Советот на Европа
УФР- Управа за финансиско разузнавање
НБРСМ- Народна банка на Република Северна Македонија
КХВ- Комисија за хартии од вредност на Република Северна Македонија
ЦДХВ- Централен депозитар за хартии од вредност
Берза- Македонска берза
УЈП- Управа за јавни приходи
АСО- Агенција за супервизија на осигурување
МАПАС- Агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување
МФ- Министерство за финансии
МВР- Министерство за внатрешни работи
ФИУ- Единица за финансиско разузнавање
ДНФБП- Нефинансиски дејности и професии
СТР- Извештај за сомнителна трансакција
ОЈОГОКК - Основно јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција
МВР - Министерство за внатрешни работи
ЦУ - Царинска управа
УФП - Управа за финансиска полиција
ЦР - Централен регистар
ФИУ- Финансиско разузнавачка единица
STR - Suspicious Transaction Reporting (STR)

ВОВЕД

Управата за финансиско разузнавање е орган во состав на Министерството за финансии задолжен за борба против перење пари и финансирање на тероризам во Република Северна Македонија. Управата е формирана во согласност со меѓународните стандарди кои наметнуваат обврска за секоја држава да воспостави Единица за финансиско разузнавање како специјализирана институција која ќе се бори против перењето пари и финансирање на тероризмот.

Управата за финансиско разузнавање (во понатамошниот текст: Управата) е формирана во септември 2001 година (Службен весник на РМ бр.70/01), започнува со работа на 01.03.2002 година, како Дирекција за спречување на перење пари, а во јануари 2008 година со стапување во сила на Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам („Службен весник на РМ“ бр.04/08), го трансформира својот статус и назив во Управа за спречување на перење пари и финансирање на тероризам, како орган во состав на Министерството за финансии, со својство на правно лице. Со Законот за изменување и дополнување на Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам („Службен весник на РМ“ бр.44/12), повторно го менува називот во Управа за финансиско разузнавање.

Како административен орган на финансиско разузнавачка единица, Управата дејствува како посредник помеѓу приватниот сектор (субјектите), од една страна и истражните органи, од друга страна. Управата работите од својата надлежност ги врши согласно со закон, ратификуваните меѓународни договори со кои се уредува спречувањето перење пари и финансирање на тероризам. Управата своите надлежности ги спроведува на целата територија на државата, а нејзиното седиште е во Скопје. Основни надлежности на Управата се: прибирање, обработување, анализа, чување и доставување на податоци добиени од субјектите, а кои се однесуваат на сомнение за перење пари или финансирање на тероризам. Покрај овие основни надлежности, Управата ги извршува и следните надлежности: издава писмен налог на субјектот со кој привремено ја задржува трансакцијата, поднесува барање за поднесување на предлог за определување на привремени мерки до надлежниот јавен обвинител, поднесува барање за покренување на прекршочна постапка пред надлежниот суд, соработува со субјектите, со надзорните органи

и со други државни органи и институции, како и со други организации, институции и меѓународни тела за борба против перењето пари и против финансирањето на тероризмот, склучува договори за соработка и разменува податоци и информации со овластени тела на други држави и меѓународни организации, врши надзор над субјектите, поведува иницијативи или дава мислења на закони и подзаконски акти што се однесуваат на спречување и откривање на перење пари и финансирање на тероризам, помага во професионалното усовршување на овластените лица и вработените кај субјектите, утврдува листи на индикатори за анализа на ризик и за препознавање на сомнителни трансакции во соработка со субјектите и органите кои вршат надзор врз нивното работење, планира и спроведува обуки за усовршување и оспособување на вработените во Управата и дава појаснување во примената на прописите за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

Со Управата раководи директор кој го именува и разрешува Владата на предлог на министерот за финансии.

I. УНАПРЕДУВАЊЕ НА ПРАВНАТА РАМКА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА ПЕРЕЊЕ ПАРИ И ФИНАНСИРАЊЕ НА ТЕРОРИЗАМ ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

I.1. Закон за спречување перење пари и финансирање на тероризам

Превенцијата од перење пари и финансирање на тероризам во Република Северна Македонија е регулирана со Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (Службен весник на РСМ бр. 151/2022 и 208/2024). Овој закон ги утврдува мерките и дејствијата за откривање и спречување на перење пари и финансирање на тероризам кои ги преземаат задолжените субјекти, како и работењето и надлежностите на Управата за финансиско разузнавање. Овој закон е усогласен со одредбите од 5-та ЕУ Директива за спречување на употребата на финансискиот систем за целите на перење пари и финансирање на тероризам од 2018 година (2018/843).

Во текот на 2024 година, Управата подготви Предлог на Закон изменување и дополнување на Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам, кој беше доставен на мислење до надлежните институции. Причините за подготовка на Предлогот на Закон за изменување и дополнување на Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам, произлегоа од потребата за адресирање на недостатоци на одредби утврдени со Извештајот од 5-от круг на евалуација на системот за спречување перење пари и финансирање на тероризам на Комитетот MONEYVAL при Советот на Европа, усвоен во мај 2023 година. Исто така, се изврши целосно усогласување со законодавството на ЕУ релевантно за спречување перење пари и финансирање на тероризам (Директива 2018/843 на Европскиот Парламент и Советот од 30 мај 2018 година за изменување и дополнување на Директивата (ЕУ) 2015/849 за спречување на употребата на финансискиот систем за целите

на перење пари или финансирање тероризам и изменување и дополнување на Директивите 2009/138/EЗ и 2013/36/EУ) кое значи унапредување на пропишаните стандарди, меѓу другото потребни за процесот на зачленување на Единствената Европска Платежна Зона (СЕПА платформата). На 3 октомври 2024 година, Собранието го усвои Законот за изменување и дополнување на Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (ЗСППФТ) и истиот е објавен во Службен весник број 208 на 9 октомври 2024 г., а стапи во сила на 17 октомври 2024 година.

I.2. Подзаконски акти кои произлегуваат од Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам

Врз основа на Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (Службен весник на РСМ бр. 151/2022 и 208/24), Управата ги подготви сите подзаконски акти кои произлегуваат од истиот и ги достави на мислење до Секретаријатот за законодавство, а по добивањето на забелешките од страна на Секретаријатот, истите беа усогласени со нив и повторно доставени на одобрување/согласност од Секретаријатот. Во текот на 2024 година, следните подзаконски акти се објавени во Службен весник (бр 114 и 240):

- Правилник за формата, содржината, начинот и роковите за внесување и ажурирање на податоци во електронскиот систем за следење на случаи и начинот на следење на случаи;
- Правилник за карактеристиките на софтверот за автоматска обработка на податоците;
- Правилник за формата на нумерираниот регистар што го водат давателите на услуги поврзани со виртуелни средства, нумерираниот регистар што го водат субјектите кои вршат менувачки работи, нумерираниот регистар што го водат брокерските куќи и банките со дозвола за работа со хартии од вредност, нумерираниот регистар што го водат лицата кои тргуваат или дејствуваат како посредници во трговија со уметнички дела и нумерираниот регистар што го водат лицата кои складираат, тргуваат или кои дејствуваат како посредници во трговија со уметнички дела кога активноста се одвива во слободни зони;
- Кодекс на однесување на вработените во Управата за финансиско разузнавање;
- Правилник за формата и содржината на извештајот за готовинска трансакција во износ од 15.000 евра во денарска противвредност или повеќе и
- Правилник со кој се пропишува формата, видот и категориите на податоци од извештајот за сомневањата за перење пари и/или финансирање на тероризам

I.3. Подготовка на измени и дополнувања на Законот за рестриктивни мерки

Една од активностите предвидени во Акциониот план за спроведување на препораките од Извештајот од 5-от круг на евалуација од страна на Комитетот MONEYVAL, усвоен од страна на Владата на 27 август 2024 година е имплементација на недостатоците на Законот за рестриктивни мерки утврдени во Извештајот од 5-от круг на евалуација од страна на Комитетот MONEYVAL. За таа цел, во текот на 2024 година, Управата за финансиско разузнавање и Министерството за надворешни работи и надворешна трговија реализираа неколку заеднички работни средби и подготвен е нацрт на предлог за изменување и дополнување на Законот за рестриктивни мерки, со кои законот се усогласува со препораките 6 и 7 на ФАТФ (таргетирани финансиски санкции поврзани со тероризам, финансирање на тероризам, пролиферација и нејзино финансирање).

II. СПРЕЧУВАЊЕ ПЕРЕЊЕ ПАРИ И ФИНАНСИРАЊЕ НА ТЕРОРИЗАМ – МЕРКИ, АКТИВНОСТИ И РЕЗУЛТАТИ

A. Субјекти на мерките за спречување на перење пари и финансирање на тероризам

Секоја држава треба да презема мерки за спречување на перење пари и на финансирање на тероризмот. Тие мерки имаат за цел зголемување на свеста на институциите и на приватниот сектор за борбата против перењето пари и финансирањето на тероризмот и креирање соодветни инструменти за борба против овој вид на криминал.

Стандардите и мерките кои ги поставуваат меѓународните тела кои се занимаваат со проблематиката на борба против перење пари и финансирање на тероризам постојано се развиваат и дополнуваат во согласност со откриените случаи на перење на пари и финансирање на тероризам. Услугите кои одредени правни и физички лица ги нудат, а кои често се злоупотребувани од страна на криминалците, доведе до поставување на стандарди во однос на примена на одредени мерки и дејствија од страна на тие лица, со цел да се спречат, колку што е можно повеќе, нелегалните активности на перење пари и финансирање на тероризам. Од оваа причина, сите правни и физички лица кои треба да применуваат вакви мерки, се вбројуваат во категоријата на обврзани субјекти. Управата редовно ги следи стандардите во однос на определувањето на категоријата на субјекти, како и нивните обврски и истите ги имплементира при подготовката на законските и подзаконските прописи. Оттука, обемот на субјекти опфатени со Законот е во согласност со меѓународните стандарди и прописи.

II.1 Вид и број на субјекти

Во текот на 2024 година, Управата идентификуваше вкупен број од 5.135 субјекти задолжени да преземаат мерки и дејствија за спречување на перење пари и финансирање на тероризам. Во следната табела даден е приказ на субјектите задолжени да преземаат

мерки и дејствија за спречување на перење пари и финансирање на тероризам, по вид и број споредбено во 2023 и 2024 година.

Табела бр.1

Субјекти задолжени да преземаат мерки и дејствија за спречување на перење пари и финансирање на тероризам			
Ред. бр.	Вид на субјект	Број на субјекти во 2023 година	Број на субјекти во 2024 година
1	Банки	13	13
2	Штедилници	2	2
3	Менувачници	248	249
4	Платежни институции	/	5 ¹
5	Друштва за осигурување (при склучување на договори за осигурување на живот)	6	6
6	Брокерски куќи	5	5
7	Друштва за управување со отворени и затворени инвестициски фондови	5	5
8	Друштва за управување со приватни инвестициски фондови и приватни фондови	13	13
9	Друштва за инвестиционо советување	1	1
10	Друштва за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови	4	4
11	АД Пошта на Северна Македонија	1	1

¹ Согласно регистарот на платежни институции кој го води Народната банка на Република Северна Македонија, заклучно со 31.12.2024 година регистрирани се вкупно 5 субјекти кои даваат платежни услуги од кои 4 субјекти за давање платежни услуги за парични дознаки додека 1 субјект за извршување на платежни трансакции кај коишто паричните средства се обезбедени со кредитна линија за корисникот на платежни услуги, извршување на платежни трансакции со платежни картички или слични телекомуникациски, дигитални или информатички уреди и издавање платни инструменти и/или прифаќање платежни трансакции.

12	Други правни или физички лица кои согласно закон извршуваат една или повеќе активности во врска со одобрување кредити, издавање на електронски пари, издавање и администрирање на кредитни картички и други финансиски активности (Финансиски друштва)	35	27
13	Даватели на финансиски лизинг	7	7
14	Агенции за посредување во промет со недвижности	151	152
15	Друштва за ревизија	42	43
16	Друштва за сметководство	1.937	2.019
17	Адвокати и адвокатски друштва	1.917	1.944 ²
18	Нотари	198	212
19	Приредувачи на игри на среќа во казино	6	9
20	Приредувачи на игри на среќа во обложувалница	7	7
21	Приредувачи на игри на среќа во автомат клуб	32	29
22	Приредувачи на интернет игри на среќа	1	1
23	Приредувачи на игри на среќа – лотариски игри на среќа	1	1
24	Приредувачи на игри на среќа – томбола од затворен тип	0	0
25	Правни лица кои примаат во залог подвижни предмети и недвижности (заложувалници)	12	12
26	Централен депозитар за хартии од вредност	1	1
27	Даватели на услуги на трустови или правни лица	0	0

² Во вкупниот број опфатени се 1869 адвокати поединци и 75 адвокатски друштва (согласно податоците добиени од Адвокатската комора на Република Северна Македонија заклучно со 31.12.2024 год.).

28	Правни и физички лица кои даваат услуги за организирање и спроведување на аукции	0	0
29	Лица кои тргуваат или дејствуваат како посредници во трговија со уметнички дела	0	0
30	Лица кои складираат, тргуваат или кои дејствуваат како посредници во трговија со уметнички дела, кога активността се врши во слободни зони	0	0
31	Правни лица чија дејност е купопродажба на нови возила ³	244	244
32	Извршители ⁴	95	97
33	Даватели на услуги поврзани со виртуелни средства ⁵	26	26
ВКУПНО:		5.010	5.135

³ Спроведување на обврската од член 64 став (6) од Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (Сл. весник на Р. Северна Македонија бр. 151/22 и 208/24), односно доставување на податоци во вид на извештај во електронска форма до Управата за склучени договори за купопродажба на нови возила во вредност од 15.000 евра или повеќе во денарска противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Северна Македонија, најдоцна во рок од три работни дена од денот на склучувањето на договорот.

⁴ Спроведување на обврската од член 64 став (10) од Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (Сл. весник на Р. Северна Македонија бр. 151/22 и 208/24), односно доставување на податоци во вид на извештај во електронска форма до Управата за извршени продажби со усно јавно наддавање и договори за продажба со непосредна спогодба со кои се стекнува право на сопственост на имот во вредност од 15.000 евра или повеќе во денарска противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Северна Македонија, најдоцна во рок од три работни дена од денот на извршената продажба односно денот на составување на договорот за продажба со непосредна спогодба.

⁵ Бројот на идентификувани даватели на услуги поврзани со виртуелни средства не е конечен и е предмет на постојано менување од причина што не постојат критериуми за влез на пазарот во рамки на националното законодавство. Бројот на идентификувани даватели на услуги поврзани со виртуелни средства не претставува и број на регистрирани даватели согласно член 8 од Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (Сл. весник на РСМ бр. 151/22 и 208/24). Правилникот за начинот на водење, формата и содржината на регистарот на даватели на услуги поврзани со виртуелни средства во моментот на донесување на оваа годишна програма се уште не е донесен. Управата за финансиско разузнавање заклучно со 31.12.2024 година има идентификувано 26 субјекти чија деловна и професионална активност се состои во вршење на една или повеќе активности или во давање на една или повеќе услуги поврзани со виртуелни средства.

II.2 Преглед на доставени податоци до Управата

Една од основните мерки која субјектите треба во одреден временски рок да ја исполнат е да доставуваат податоци, информации и документи до Управата за реализирани трансакции дефинирани во член 63 и 64 од Законот, како и за сомневања поврзани со перење пари или финансирање на тероризам дефинирани во член 65 од Законот. Улогата на субјектите е клучна во борбата против овие појави, бидејќи од нивната успешност да ги детектираат сомнителните активности, зависи и успешноста на институциите во системот, навремено да ги откријат, докажат и потврдат истите.

Доставувањето на извештај за сомнителна трансакција (во понатамошниот текст: STR) е почетната точка од која започнува процесот на утврдување на постоење сомневање за перење пари или финансирање на тероризам. Ова е една од клучните обврски на субјектите - резултат на сите други мерки и дејствија кои ги применуваат (идентификација, следење на деловните активности, чување на податоци и сл.). Сомневањето, субјектите го утврдуваат врз основа на непосредни сознанија, листите на индикатори, меѓународните листи на терористи и терористички организации, типологии и трендови на перење пари или финансирање на тероризам утврдени од Управата, проценетиот ризик од перење пари и финансирање на тероризам и од утврдениот профил на ризик на клиентот и други релевантни информации.

II.2.1 Примени извештаи за сомнителни трансакции (STR)

Задолжените субјекти согласно член 65 од Законот, имаат обврска да доставуваат STR до Управата кога се сомневаат или имаат основи за сомневање дека било или е извршено перење пари и/или финансирање на тероризам или е направен обид или се прави обид за перење пари и/или за финансирање на тероризам без оглед на износот на трансакцијата, кога имотот е принос од казниво дело или кога имотот е поврзан со финансирање на терористички акт, терористичка организација или терорист или лице кое финансира тероризам или финансирање на оружје за масовно уништување.

Субјектите, во текот на 2024 година доставиле вкупно 199 STR и 50 дополнувања на STR до Управата, од кои 195 STR се доставени со сомнение за перење пари и 4 STR со сомнение за финансирање на тероризам.

Во следната табела прикажан е бројот на доставени STR по субјекти во 2024 година.

Табела бр.2

СУБЈЕКТИ	Број на доставени STR во 2024 година
Банки	129
Нотари	14
Даватели на услуги брз трансфер на пари	38
Адвокати	2
Друштва за осигурување	14
Приредувачи на игри на среќа во обложувалница	1
Финансиски друштва	1
ВКУПНО	199

Во следната табела прикажана е активноста на субјектите во однос на доставувањето на STR, односно прикажани се примените STR по видови на субјекти во текот на 2024 година.

Табела бр.3

Ред.бр.	Вид на субјект	Бр. на доставени STR
1	Банки	129
2	Штедилници	/
3	Менувачници	/
4	Даватели на услуги брз трансфер на пари	38
5	Друштва за осигурување (при склучување на договори за осигурување на живот)	14
6	Брокерски куќи	/

7	Друштва за управување со отворени и затворени инвестициски фондови	/
8	Друштва за управување со приватни инвестициски фондови и приватни фондови	/
9	Друштва за инвестиционо советување	/
10	Друштва за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови	/
11	АД пошта на Северна Македонија	/
12	Даватели на финансиски лизинг	/
13	Агенции за посредување во промет со недвижности	/
14	Друштва за ревизија	/
15	Друштва за сметководство	/
16	Адвокати и адвокатски друштва	2
17	Нотари	14
18	Приредувачи на игри на среќа во казино	/
19	Приредувачи на игри на среќа во обложувалница	1
20	Приредувачи на игри на среќа во автомат клуб	/
21	Приредувачи на електронски игри на среќа	/
22	Приредувачи на интернет игри на среќа	/

23	Приредувачи на игри на среќа – лотариски игри на среќа	/
24	Приредувачи на игри на среќа – томбола од затворен тип	/
25	Правни лица чија дејност е купопродажба на возила	/
26	Други правни или физички лица кои согласно закон извршуваат една или повеќе активности во врска со одобрување кредити, издавање на електронски пари, издавање и администрирање на кредитни картички и други финансиски активности (финансиски друштва)	1
27	Правни лица кои примаат во залог подвижни предмети и недвижности (зложувалници)	/
28	Правни лица кои посредуваат при микроплаќање	/
29	Централен депозитар за хартии од вредност	/
30	Даватели на услуги на трустови или правни лица	/
31	Правни и физички лица кои даваат услуги за организирање и спроведување на аукции	/

График број 1 - Шематски приказ на примени STR по група на субјекти во текот на 2024 година

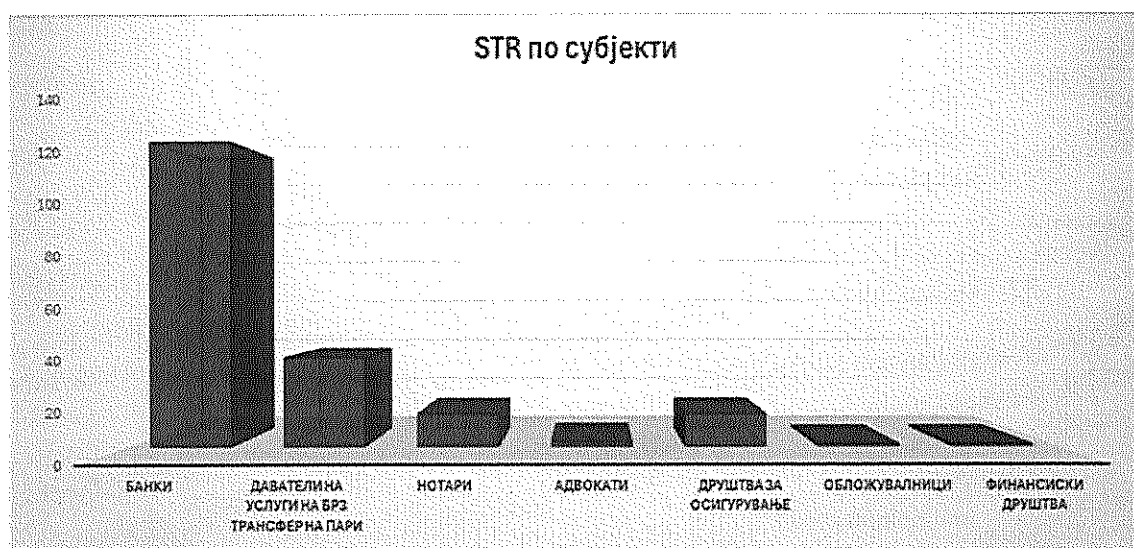

График број 2- Шематски приказ на примени STR по видови на субјекти во текот на 2024 година

Покрај STR, согласно Законот, субјектите до Управата доставуваат и податоци и документи на редовна основа. Така субјектите се должни сите извештаи за готовински трансакции во износ од 15.000 ЕУР или повеќе во денарска противвредност, како и за неколку поврзани готовински трансакции во износ од 15.000 ЕУР или повеќе во денарска противвредност да ги достават до Управата најдоцна во рок од три работни дена од извршената трансакција. Во текот на 2024 година од страна на банките се доставени вкупно 57.847 извештаи за готовински трансакции и 57.730 извештаи за поврзани готовински трансакции во износ од 15.000 евра во денарска противвредност или повеќе.

Освен готовински и поврзани готовински трансакции од страна на банките по редовна основа се доставуваат и трансакции за исплатени кредити во износ над 15.000 ЕУР во денарска противвредност како и податоците за реализирани трансакции кај кои како основ се јавува позајмица помеѓу клиентите во вредност од 5.000 евра или повеќе. Во текот на 2024 година до Управата се доставени вкупно 48.888 извештаи за исплатени кредити во износ над 15.000 ЕУР како и 80.335 извештаи за трансакции по основ позајмица над 5.000 евра.

Нотарите собраните податоци за составени нотарски акти, потврдени приватни исправи и заверени потписи на договори со кои се стекнува имот во вредност од 15.000 ЕУР или повеќе, во денарска противвредност ги доставуваат до Управата во електронска форма во рок од три работни дена од денот на составувањето односно заверувањето. Во текот на 2024 година до Управата по тој основ се доставени вкупно 28.876 извештаи од страна на нотарите. Осигурителните друштва кои вршат осигурување на живот собраните податоци за склучени полиси за осигурување живот со вредност на осигурување во износ од 15.000 ЕУР или повеќе, во денарска противвредност, ги доставуваат до Управата во електронска форма во рок од три работни дена од денот на склучувањето на полисата. Во текот на 2024 година до Управата се доставени вкупно 436 извештаи за склучени полиси за осигурување живот над предвидената граница.

Правните лица чија дејност е купопродажба на возила собраните податоци за склучени договори за купопродажба на нови возила во вредност од 15.000 ЕУР или повеќе, во денарска противвредност, ги доставуваат до Управата во електронска форма во рок од три работни дена од денот на склучувањето на договорот. Во текот на 2024 година по тој основ до Управата се доставени вкупно 7.422 извештаи за купопродажба на нови возила.

Давателите на услуги на парични дознаки (брз трансфер на пари) податоците за трансакции во износ од 1.000 евра или повеќе на денот на извршување на трансакцијата, ги доставуваат до Управата во електронска форма во рок од три работни дена од денот на извршувањето на трансакциите. Во текот на 2024 година по тој основ доставени се вкупно 98.831 извештаи за трансакции од давателите на услуги на парични дознаки.

Субјектите кои имаат дозвола за менувачко работење, податоците за трансакции во износ од 15.000 евра или повеќе на денот на извршување на трансакцијата, ги доставуваат до Управата во електронска форма во рок од три работни дена од денот на извршената трансакција. Во текот на 2024 година по тој основ доставени се вкупно 377 извештаи за трансакции од страна на менувачниците.

Приредувачите на игри на среќа во играчница (казино), како и другите приредувачи на игри на среќа, освен казина, до Управата доставуваат податоци за купување или исплаќање на чипови или кредити во износ од 1.000 евра во денарска противвредност или повеќе, односно податоци за исплата на добивка, уплата на влог или и во двата случаи кога трансакцијата е во вредност од 1.000 евра во денарска противвредност или повеќе. Во текот на 2024 година доставени се вкупно 126.255 извештаи за трансакции од казината и 114.390 извештаи за трансакции од другите приредувачи на игри на среќа. Наведените податоци се доставуваат по електронски пат, преку веб порталот на Управата и истите автоматски се импортираат во базата на Управата. Овие податоци се користат при анализата на случаите кои ги води Управата.

На шематскиот приказ е прикажан вкупниот број на извештаи кои во текот на 2024 година по редовна основа се доставени од страна на субјектите до Управата.

График број 3 - Шематски приказ на редовни трансакции во 2024 година

II.2.2. Анализи на доставените податоци за спречување на перење пари и финансирање на тероризам од страна на Управата и преглед на доставени извештаи за сомневање за спречување на перење пари и финансирање на тероризам и известувања за сомневање за сторени други кривични дела до надлежните органи

Предметите по кои постапувала Управата се иницирани од страна на субјектите, т.е. се иницирани по примен извештај за сомнителна трансакција (STR), како и по доставените иницијативи од други надлежни органи во Р. Северна Македонија или спонтани информации/барања од надлежни тела на други држави. Врз основа на член 128 од Законот, Управата прибира дополнителни податоци и документација од државните органи, субјектите или други правни или физички лица, а по потреба и од овластени тела на други држави, при што се вршат проверки во базата на Управата како и во базите на податоци до

кои Управата има електронски пристап. Од добиените податоци и информации се врши финансиска анализа и обработка.

Аналитичкиот дел од работењето на Управата, се заснова врз изготвување на финансиско - разузнавачка анализа, согласно интерната процедура за работа на предмети. По изработката на финансиско - разузнавачка анализа доколку се утврдат сомненија се изготвува финален извештај со сомнение дека е сторено кривично дело перење пари или финансирање на тероризам, односно известување дека е сторено друго кривично дело.

Доколку од анализата е утврдено сомневање дека е сторено кривично дело перење пари или финансирање на тероризам, согласно член 131 став 1 од Законот, Управата доставува Извештај за сомнителни активности до Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција кое одлучува за понатамошни дејствија.

За предметите за кои од анализата се утврдени сомневања за сторено друго кривично дело освен перење пари или финансирање на тероризам, согласно член 131 став 4, известување се доставува до надлежен државен орган, и согласно член 142 од Законот, до Единиците за финансиско разузнавање на други држави.

Управата во текот на 2024 година согласно член 131 став 1 од ЗСППФТ, има доставено вкупно 22 извештаи и 13 дополнувања на веќе доставени извештаи, од кои 21 извештаи со сомнение за перење пари и 1 извештај со сомнение за финансирање на тероризам, 149 известувања со сомневања за сторено друго кривично дело и 30 дополнувања за веќе доставени известувања, додека 27 предмети се ставени во мирување (ад/акта) откако по извршените проверки не се утврдени сомневања за сторено кривично дело.

Во табелата бр. 4 е прикажан бројот на доставени известувања за сторено друго кривично дело од страна на Управата до надлежните органи, како и доставени спонтани информации до Единиците за финансиско разузнавање на друга држава.

Табела бр. 4

Органи до кои се доставени известувања	Доставени известувања за други кривични дела
МВР	44
УФП	34
ОЈО	13
УЈП	26
АНБ	16
ЦУ	1

Агенција за разузнавање	2
Единици за финансиско разузнавање на други држави (ФИУ)	13
ВКУПНО	149

На следниот приказ направена е споредба на бројот на извештаи и известувања кои Управата ги доставила до надлежните органи на нивно понатамошно постапување во текот на 2022, 2023 и 2024 година.

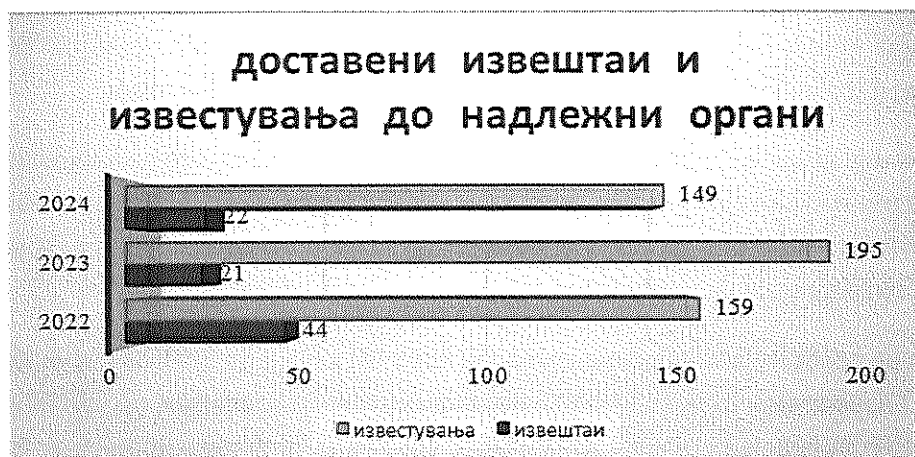

График број 4 - Шематски приказ за доставени Извештаи и Известувања споредбено 2022, 2023 и 2024 година

Согласно член 130 став 6 од ЗСППФТ, во текот на 2024 година Управата по образложено барање од надлежните органи или на сопствена иницијатива достави податоци со кои располага во својата база на податоци во 31 случај.

Согласно член 130 став 1 од Законот надлежните државни органи може да достават иницијатива до Управата доколку постојат причини за сомневања за перење пари, и/или финансирање на тероризам. По овој основ во текот на 2024 година, Управата постапи по 69 иницијативи од надлежните органи, а заради спречување на перење пари и финансирање на тероризам. Во табелата бр.5 е прикажан бројот на доставени иницијативи до Управата за размена на податоци и информации од надлежните органи за целите на спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

Табела бр. 5

Ред.бр.	Надлежен орган	Доставени иницијативи за ПП	Доставени иницијативи за ФТ

1	Министерство за внатрешни работи	22	6
2	Јавно обвинителство	22	
3	Управа за финансиска полиција	1	
4	Агенција за национална безбедност	5	9
6	Царинска Управа	1	
7	Агенција за разузнавање	2	
8	Министерство за одбрана	1	
ВКУПНО:		54	15

Согласно член 133 од Законот, при постоење на сомневање за сторено кривично дело перење пари и/или финансирање на тероризам Управата може да достави до надлежниот јавен обвинител барање за поднесување предлог за определување на привремени мерки. Во текот на 2024 година, Управата до надлежен јавен обвинител поднесе 1 барање за поднесување предлог за определување на привремени мерки, при што од страна на судот беа донесени решенија за примена на привремена мерка за привремено задржување на вкупно 15.000.000,00 денари и 900.000,00 евра.

Согласно член 132 од Законот, Управата за два случаи достави до субјектите налог за следење на деловен однос со клиенти.

II.2.3. Стратешки анализи и типологии за перење пари и финансирање на тероризам

Во текот на 2024 година, Управата изготви Стратешка анализа за податоците доставени од субјектите до Управата, која произлегува од законските обврски на Управата. За изготвување на стратешката анализа беа користени податоците од базата на Управата кои согласно Законот за спречување на перење пари и финансирање на тероризам ги доставуваат субјектите во текот на 2023 година, и тоа податоци од извештаите за сомнителни трансакции, како и податоци од извештаите за редовни трансакции доставени согласно член 63 од Законот. Со стратешката анализа беа утврдени одредени трендови, типологии и индикатори во одреден период, кои произлегоа од анализите. Оваа стратешка анализа е објавена на рестриктивната веб страна на Управата и е достапна до субјектите и надлежните органи.

Во 2024 година УФР изготви стратешка анализа на извештаите во кои е пријавена разлика меѓу купопродажната и пазарната цена на возила и недвижен имот. За подготвување на оваа анализа се користеа податоците кои согласно ЗСППФТ до Управата ги доставуваат нотарите. Оваа стратешка анализа е објавена на рестриктивната веб страна на Управата и е доставена до Нотарската Комора, Министерство за правда, Министерство за финансии и Управата за јавни приходи.

III. НАДЗОР НАД СПРОВЕДУВАЊЕТО НА МЕРКИТЕ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА ПЕРЕЊЕ ПАРИ И ФИНАНСИРАЊЕ НА ТЕРОРИЗАМ

III.1 Спроведен надзор над субјектите

Во текот на 2024 година, согласно годишната програма за вршење надзор, Управата изврши надзор над вкупно 52 субјекти и тоа: 51 редовни, 1 вонреден и 4 контролни надзори⁶, прикажани во табела бр. 6

Табела бр. 6

СУБЈЕКТ	Редовен надзор	Вонреден надзор	Контролен надзор
Банка	0	1	1
Финансиско друштво	2	0	0
Нотар	3	0	0
Адвокат и адвокатско друштво	14	0	0
Друштво за сметководство	14	0	0
Друштво за ревизија	3	0	0
Лизинг друштва	2	0	1
Агенција за посредување во промет со недвижности	2	0	0
Казино	1	0	1

⁶ Согласно член 167 од Законот, контролниот надзор се врши по службена должност со цел финансиските разузнавачи кои вршат надзор да утврдат дали субјектот кој е предмет на надзор, по истекот на рокот определен при претходно извршен редовен или вонреден надзор постапил, делумно постапил или не постапил по изречените корективни мерки.

Обложувалница	1	0	1
Автомат клуб	2	0	0
Извршител	1	0	0
Правни субјекти од член 28 од Законот ⁷	6	0	0
ВКУПНО	51	1	4

III.2. Резултати од надзорот – најчести идентификувани прекршоци

Од извршените надзори беа констатирани следните прекршоци:

- Недоставување податоци и информации до Управата согласно член 65 став 1 в.в со член 66 од Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (Службен весник на РСМ бр.151/22);
- Програмата за ефикасно намалување и управување со идентификуваниот ризик од перење пари и финансирање на тероризам не ги содржи сите потребни процедури согласно член 12 од Законот;
- Вработени лица во одделот за спречување перење пари и финансирање на тероризам не поседуваат безбедносен сертификат за пристап и користење на класифицирани информации. Според член 68 став (9) од Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (Службен весник на Р. Северна Македонија бр. 151/22 и 208/24), субјектите кои се должни да формираат посебен оддел за спречување перење пари и финансирање на тероризам, овластеното лице, неговиот заменик како и сите лица вработени во одделот, подлежат на безбедносни проверки согласно со прописите за безбедност на класифицирани информации и потребно е да имаат безбедносен сертификат издаден од Дирекцијата за безбедност на класифицирани информации.

III.3 Преглед на спроведени постапки за порамнување, поднесени барања за поведување на прекршочна постапка и спроведени постапки за изречени корективни мерки

III.3.1 Спроведени постапки за порамнување

Во 2024 година, Управата спроведе постапка за порамнување со 1 субјект - банка.

⁷ Врз основа на член 28 од Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (Сл. весник на РСМ бр. 151/22 и 208/24), правните субјекти се обврзани да поседуваат и чуваат соодветни, точни и ажурни податоци за вистинскиот сопственик.

Вкупниот износ на наплатена глоба за сторен прекршок изнесува 46.000 евра односно 2.830.730,00 денари, прикажани во табела бр.7.

Табела бр. 7

Субјект	Изречена глоба за банката (во ЕУР)	Изречена глоба за одговорното лице во банката (во ЕУР)	Наплатена глоба за банката со порамнување (во ЕУР)	Наплатена глоба за одговорното лице во банката со порамнување (во ЕУР)	Вкупно наплатена глоба (во ЕУР)
Банка	80.000	12.000	40.000	6.000	46.000
Вкупно	80.000	12.000	40.000	6.000	46.000

Од извршениот вонреден надзор над банка, констатирано е дека истата нема доставено податоци и информации до Управата согласно чл. 65 ст.1 в.в со чл. 66 од Законот со што е сторен прекршок според чл. 186 став 1 алинеја 10 од Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (Сл. весник на РСМ бр. 151/22) за што е предвидена глоба за банката во износ од 80.000 до 120.000 евра во денарска противвредност. Исто така, покрај изречената глоба на банката, изречена е прекршочна санкција и за одговорното лице во банката во износ од 12.000 евра во денарска противвредност.

На банката и беше понудено постапка за порамнување од страна на Управата и да ги платат глобите во рок од осум дена од денот на приемот на прекршочните платни налози. Вкупно наплатената глоба од банката и одговорното лице во банката изнесува 46.000 евра, односно 2.830.730,00 денари:

- 40.000 евра, односно 2.461.504,00 денари за банката и
- 6.000 евра, односно 369.226,00 денари за одговорното лице во банката.

III.3.2 Поднесени барања за поведување на прекршочна постапка

Во 2024 година не се поднесени барања за покренување на прекршочна постапка пред надлежните судови.

III.3.3 Спроведени постапки за изречени корективни мерки

Управата спроведе постапки за изречени корективни мерки со препораки за отстранување на недостатоците и неправилностите утврдени при вршењето на надзорот кај 4 субјекти и тоа: 1 банка, 1 лизинг друштво, 1 приредувач на игри на среќа во казино и 1 приредувач на игри на среќа во обложувалница.

Имено, по претходно извршен надзор над овие 4 субјекти, Управата утврди неправилности во нивното работење кои немаат одлики и елементи на прекршоци, но претставуваат несоодветно или нецелосно спроведување на мерките и дејствијата за спречување на перење пари и/или финансирање на тероризам кои може да влијаат на изложеноста на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам.

Изречените корективни мерки се однесуваат на:

- Програмата за ефикасно намалување и управување со идентификуваниот ризик од перење пари и финансирање на тероризам која не ги содржи сите потребни процедури согласно член 12 од Законот и
- Вработени лица во одделот за спречување перење пари и финансирање на тероризам не поседуваат безбедносен сертификат за пристап и користење на класифицирани информации. Според член 68 став (9) од Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (Службен весник на Р. Северна Македонија бр. 151/22 и 208/24), субјектите кои се должни да формираат посебен оддел за спречување перење пари и финансирање на тероризам, овластеното лице, неговиот заменик како и сите лица вработени во одделот, подлежат на безбедносни проверки согласно со прописите за безбедност на класифицирани информации и потребно е да имаат безбедносен сертификат издаден од Дирекцијата за безбедност на класифицирани информации.

Горенаведените субјекти беа задолжени во рок од десет (10) дена од денот на потпишување или прием на Записникот за извршен надзор, да достават до Управата извештај за превземените активности и документиран доказ за отстранување на констатираните недостатоци и неправилности.

Врз основа на член 167 од Законот, по истекот на рокот од десет (10) дена од денот на потпишување или прием на Записникот за извршен надзор, извршен е контролен надзор и утврдено е дека горенаведените субјекти постапиле по изречените корективни мерки во целост со што недостатоците и неправилностите утврдени по претходно извршен надзор се отстранети.

III. 4 Статус на прекршочни постапки кои се водат пред надлежни судови врз основа на поднесено барање за поведување на прекршочна постапка од страна на Управата

Во текот на 2024 година, Управата продолжи да ги презема сите правни дејствија поврзани со прекршочните постапки кои се водат пред надлежните судови по претходно поднесени барања за поведување на прекршочна постапка, а во врска со констатирани прекршоци во постапка за вршење на надзор кои се однесуваат на пропуштање на должни дејствија и сторени прекршоци од страна на субјектите.

Пред надлежните судови се водеа седум (7) прекршочни постапки врз основа на барање за поведување на прекршочна постапка поднесени од страна на Управата. Една (1) прекршочна постапка во текот на 2024 година заврши со пресуда пред второстепениот суд – Апелационен суд и истата е правосилна и извршна.

Прекршочните постапки поведени по барањата за поведување на прекршочни постапки од страна на Управата се однесуваат за следните видови на сторени прекршоци согласно Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам:

- неидентификување и потврдување на идентитетот на вистинскиот сопственик согласно со членот 18 од Законот;
- неспроведување на засилена анализа кон сложени и невообичаени трансакции согласно со членот 38 од Законот;
- недоставување на извештај согласно член 53 од Законот;
- недоставување на извештај за сомнителна трансакција согласно член 54 в.в со член 55 од Законот и
- не доставување одговор на барање од Управата согласно член 115 став (2) од Законот за спречување перење пари и финансирање на тероризам (Службен весник на РМ бр. 120/18 и Сл. весник на Р. Северна Македонија бр. 275/19 и 317/20).

III. 5 Методологија за вонтеренски надзор над финансиските институции за спречување перење пари и финансирање на тероризам

Во текот на 2024 година, Одделението за надзор подготви Методологија за вонтеренски надзор над финансиските институции за спречување перење пари и финансирање на тероризам и истата е усвоена и стапи на сила во септември 2024 година. Оваа методологија се темели на упатствата на ФАТФ (FATF-Financial Action Task Force) за методологијата за проценка на ризикот, како и меѓународните препораки за проценка на ризикот во финансискиот сектор. Методологијата за проценка на ризиците за ПП/ФТ на финансиските институции наложува потреба од собирање широк опсег на релевантни, точни и ажурирани информации за инхерентните ризици за ПП/ФТ на финансиските институции, адекватноста на нивните политики, процедури и контроли за усогласеност со СПП/СФТ, вклучително и информации за проценката на ризикот на финансиските институции на деловно ниво.

IV. МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Во рамки на законски утврдените надлежности, Управата соработува со овластените тела на други држави и со меѓународните организации кои се занимаваат со борба против

перење пари и финансирање на тероризам и учествува во исполнувањето на обврските кои произлегуваат од членството на Република Северна Македонија во меѓународните организации (Moneyval Комитетот при Советот на Европа и EGMONT).

IV.1 Размена на податоци со овластени тела на други држави

Управата во рамките на меѓународната соработка може да бара и доставува податоци по сопствена иницијатива или по барање на друга држава по принципот на реципроцитет.

Размената на податоци и информации, односно приемот и доставувањето на податоци до членките на EGMONT се врши електронски на обезбеден начин преку Egmont Secure Web Site (ESW).

IV.1.1 Примени барања за размена на податоци и информации од ФИУ на други држави

Во периодот предмет на овој извештај, Управата има примено 26⁸ барања од Единиците за финансиско разузнавање - ФИУ на други држави.

Табела бр. 8- Приказ на примени барања во 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 и 2024

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Број на примени барања	41	36	34	53	19	32	26

Управата со барањата од ФИУ на други држави постапува согласно одредбите од Законот и Процедурата за квалитет - Постапување со барања на податоци и информации на Единици за финансиско разузнавање на други држави и меѓународни организации.

Табела бр. 9- Приказ на барања по месеци

	I Квартал			II Квартал			III Квартал			IV Квартал		
	Јан	Фев	Март	Апр	Мај	Јуни	Јули	Авг	Сеп	Окт	Ное	Дек

⁸Од овие 26 барања, 24 се однесуваат на перење пари, а 2 се однесуваат за финансирање на тероризам.

Вкуп/мес	0	1	1	2	1	5	2	2	5	3	3	1
Вкуп/кв	2			8			9			7		

Управата разменува податоци и информации со ФИУ на други држави без оглед на начинот и типот на нивно организирање.

Табела бр.10- Приказ на државите кои доставиле барање

	Држава	Број на доставени барања по држава
1	Србија, Бугарија (од секоја држава по)	4
2	Германија, Црна Гора (од секоја држава по)	3
3	Словенија	2
4	САД, Обединето Кралство, Грција, БиХ, Чешка, Косово, Холандија, Британски Девствени Острови, Португалија, Тунис (од секоја држава по)	1
Вкупно	15 држави	26

Со анализа на барањата кои ги добила Управата, другите држави барале податоци за тоа дали се лицата кои се наведени во барањето се јавуваат во базите на податоци на Управата, дали се сопственици на недвижен имот, дали имаат учество во сопственичката или управувачката структура на правни лица, дали имаат банкарски сметки, детали поврзани со сметките, податоци од базите на податоци на другите органи. Исто така, предмет на интерес на другите држави се податоците за вистинските сопственици на определени правни лица, за што во табелата која следи даден е приказ на бројот на барања во кои се побарани меѓу другото и податоци за вистинскиот сопственик. Управата со пристап до Регистарот на вистински сопственици обезбеди одговор на сите барања поврзани со вистинските сопственици.

Табела бр.11- Приказ на барања по години за вистински сопственик

По години	Примени барања за вистинскиот сопственик
2019	8
2020	10
2021	14
2022	2
2023	11
2024	5

Одговорот кој се обезбедува на државата барател ги содржи сите податоци и информации кои Управата во рамките на своите надлежности може да ги обезбеди при вршењето на анализа на STR добиени од задолжените субјекти. Управата обезбедува податоци, подготвува и доставува одговор на доставеното барање (најчесто) за помалку од еден месец. Управата нема одбиено барање за доставување на податоци.

Табела бр. 12- Приказ на времето потребно за одговарање на примените барања

Период за одговор	1-5 дена	5 дена до 1 месец	1-2 месеци	Повеќе од 2 месеци
Бр. одговори	2	18	6	0

Две барања кои ги добила Управата, Единиците за финансиско разузнавање на други држави побарале примена на привремени мерки (во случаи сторена е компјутерска измама). Постапувајќи итно и согласно своите надлежности, Управата не беше во можност да ги реализира доставените барања од причина што парите се префрлени во други држави.

Согласно своите законски надлежности определени од Законот, Управата има добиено 15 спонтани информации, односно податоци и информации за перење пари и финансирање на тероризам добиени од Единиците за финансиско разузнавање на други држави.

Табела бр. 13- Приказ на примени спонтани информации по години

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Број на примени спонтани информации	18	32	32	38	19	11	15

IV.1.2 Доставени барања за размена на податоци и информации од Управата

Во периодот, предмет на овој извештај, Управата има доставено 40⁹ барања до ФИУ на други држави.

Табела бр. 14- Приказ на барања по години

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Број на доставени барања	78	74	79	50	46	42	40

Управата кога доставува барања од ФИУ на други држави постапува согласно одредбите од законот и Процедурата за квалитет - Доставување барање за податоци и информации на ФИУ на други држави и меѓународни организации.

Табела бр.15- Приказ на барања по месеци

	I Квартал			II Квартал			III Квартал			IV Квартал		
	Јан	Фев	Март	Апр	Мај	Јуни	Јули	Авг	Сеп	Окт	Ное	Дек
Вкуп/мес	3	4	4	15	1	0	1	1	3	6	1	1
Вкуп/кв	11			16			5			8		

Управата од ФИУ на другите држави бара податоци за тоа дали, се лицата кои се наведени во барањето се јавуваат во базите на податоци на ФИУ-то, дали се јавуваат во казнената евиденција, дали се сопственици на недвижен имот, дали имаат учество во сопственичката или управувачката структура на правни лица, дали имаат банкарски сметки, детали поврзани со сметки или определени трансакции, податоци од базите на податоци на другите органи. Исто така, предмет на интерес на Управата се вистинските сопственици на определено лице или дали определено лице се јавува како вистински сопственик на правно лице во државата до која е доставено барање. Во текот на 2024 година во 14 барања (од вкупно 40 доставени барања) меѓу другите податоци, побарани се податоци и за вистински

⁹ Од овие 40 барања, 39 се однесуваат на перење пари, а 1 се однесува за финансирање на тероризам

сопственик. Во табелата која следи даден е приказ на бројот на доставени барања (меѓу другите податоци се бараат и) за податоци за вистинскиот сопственик по години.

Табела бр.16- Приказ на доставените барања по години за вистински сопственик

По години	Доставени барања за вистинскиот сопственик
2019	27
2020	25
2021	12
2022	15
2023	9
2024	14

Согласно своите законски надлежности Управата може да бара податоци од ФИУ без оглед на нивниот тип и вид. Управата врз основа на податоците со кои располага сите барања кои ги доставува ги образложува, поради што ниту едно барање не е одбиено од страна на ФИУ на друга држава.

Табела бр.17- Приказ на државите до кои Управата доставила барање

	Држава	Број на доставени барања по држави
1	Албанија, Грција (до секоја држава по)	5
2	Бугарија, Обединети Арапски Емирати (до секоја држава по)	4
3	Косово	3
4	Швајцарија, САД, Обединето Кралство, Хрватска, Шпанија, Србија (до секоја држава по)	2
5	Црна Гора, Унгарија, БиХ, Белгија, Италија, Шведска, Сејшели (до секоја држава по)	1
Вкупно	18 држави	40

Согласно своите законски надлежности определени во Законот Управата достави 13 спонтани информации, односно податоци и информации за перење пари и финансирање на тероризам до ФИУ на други држави.

Табела бр. 18- Приказ на доставени спонтани информации по години

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Број на доставени спонтани информации	42	37	49	43	16	15	13

IV.2. Учество во работата на меѓународни тела и организации

IV.2.1 Учество во работата на MONEYVAL Комитетот, Совет на Европа

Во текот на 2024 година, претставници од Управата (и др.надлежни институции) кои се дел од делегацијата на РСМ во MONEYVAL Комитетот при Советот на Европа, учествуваа на 66-от Пленарен состанок (мај 2024 год.) и на 68-от Пленарен состанок (декември 2024 год.).

Република Северна Македонија како членка на MONEYVAL Комитетот при Советот на Европа во текот на 2024 година во утврдениот временски рок на Комитетот на MONEYVAL, го достави пополнетиот образец за Првиот последователен извештај на почетокот на декември 2024 година. Поднесениот извештај ги презентира реализираните активности поврзани со Препораките на ФАТФ, и тоа: Препорака, 16, Препорака 18, Препорака 25 и Препорака 26. Извештајот треба да биде усвоен во т.н. „писмена процедура“ пред 69-от Пленарен состанок на MONEYVAL Комитетот во јуни, 2025 година.

Во однос на подготовката за одржување на претстојниот 69-от Пленарен состанок, вработените на Управата беа ангажирани како оценувачи (reviewers) за Извештајот за напредокот на системот за СППФТ на Република Молдавија, во однос на нивната усогласеност со препораките 8 и 15 на ФАТФ.

IV.2.2 Учество во работата на ЕГМОНТ Групата

Управата континуирано учествува во регионалната група на Егмонт - Европа II. Исто така, директорот на Управата учествуваше на Пленарниот состанок на ЕГМОНТ кој се одржа во Париз во периодот 2-7 јуни 2024 година.

V. СОРАБОТКА СО СУБЈЕКТИТЕ, ОРГАНИТЕ ЗА НАДЗОР, ДРУГИ ДРЖАВНИ ОРГАНИ И ТЕЛА

V.1 Соработка со субјектите

Управата континуирано помага во професионалното усовршување на овластените лица и вработените во одделите за спречување на перење пари и финансирање на тероризам во субјектите од членот 5 од Законот, преку учество и организирање на обуки, реализација на работни средби, издавање и објавување на упатства, одговарање на прашања на субјектите поврзани со имплементација на Законот и исполнување на нивните законски обврски и др.

Субјектите согласно одредбите од Законот во своите Програми за ефикасно намалување и управување со идентификуваниот ризик од перење пари и финансирање на тероризам задолжително изготвуваат План за обука на вработените во субјектот од областа на спречување на перење пари и финансирање на тероризам која обезбедува реализација на најмалку две обуки во текот на годината. Овие обврски придонесуваат за зголемување на знаењето и капацитетот на субјектите за откривање на сомнителни активности за перење пари или финансирање на тероризам и навремено доставување извештаи до Управата за ваквите активности, со што се зајакнува целокупниот систем за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

На 01.11.2024 година, во просториите на Управата се одржа работен состанок со претставници од сите приредувачи на игри на среќа во казино а во врска со спроведувањето на мерките и дејствијата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам, функционирањето на одделите за спречување на перење пари и финансирање на тероризам, навременото детектирање и доставување до Управата, податоци, информации и документи за сомнителни клиенти, трансакции, ревидирање на списокот на индикатори за препознавање на сомнителни трансакции/клиенти или активности и други прашања. Ревидираниот список на индикатори за препознавање на сомнителни трансакции од страна на казината е објавен на рестриктивната веб страна на Управата и доставен до сите казина.

За целите на подигање на јавната свест за заштита од злоупотреба од измами преку финансискиот систем, Управата изготви и објави на својата веб страна Водич за препознавање на измами преку финансискиот систем, кој е наменет за банкарскиот сектор како и за граѓаните за нивна заштита од измами.

V.2 Соработка со органите за надзор

Управата има континуирана соработка со сите надзорни органи, и тоа: Народна банка на Република Северна Македонија, Комисија за хартии од вредност, Управа за јавни приходи, Агенција за супервизија на осигурувањето, Агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување, Агенција за пошти и комисиите за надзор при Адвокатската комора и Нотарската комора на Република Северна Македонија, со кои беа разменети информации за годишните планови за вршење надзор за 2024 год. со цел усогласување на меѓусебните активности, координација на надзорот од областа на спречување на перење пари и финансирање на тероризам што го вршат надзорните органи и интензивирање на соработката помеѓу надзорните органи со зајакнување на меѓу институционалната соработка преку имплементирање на потпишаните меморандуми за соработка и размена на податоци.

Взаемното известување за наодите од извршените надзори како и за поднесените барања за покренување на прекршочна постапка, за поведените постапки за порамнување, спроведените постапки за изречени корективни мерки и за исходот од тие постапки, се применува и се почитува од надзорните органи. Управата, исто така ги известува надзорните органи и комисиите за надзор за наодите од извршените надзори, за поднесените барања за покренување на прекршочна постапка, за поведените постапки за порамнување, спроведените постапки за изречени корективни мерки и за исходот од тие постапки.

V.3 Соработка со други државни органи и тела

Во текот на 2024 година Управата ја продолжи својата соработка со државните органи и тела инволвирани во системот за спречување перење пари и финансирање на тероризам, и тоа со Министерството за внатрешни работи, Управата за финансиска полиција, Јавното обвинителство, Царинската Управа и други надлежни државни органи.

Во рамки на проектот кој се спроведуваше со Global Center организацијата беше изготвен Водич за водење на истраги поврзани со финансирање на тероризам наменет за истражителите и јавните обвинители. Овој Водич треба да им помогне на истражителите и јавните обвинители при водење на истрагите поврзани со финансирање на тероризам и истиот Управата го достави до надлежните органи за борба против тероризам и финансирање на тероризам, МВР, Царинска Управа, Агенцијата за национална безбедност и ЈО.

Во текот на 2024 година Управата воспостави електронска комуникација (електронско доставување на извештаи и известувања и добивање на иницијативи) со ОЈОГОКК и со неколку дополнителни организациони единици во МВР (секторот за борба против тероризам, секторот за компјутерски криминал, единицата за финансиски истраги), при што во моментот размената на документи и податоци со сите истражни органи (МВР,

УФП и ЦУ) и со ОЈОГОКК се одвива по електронски пат, преку ИТ системот на Управата преку назначени лица од сите истражни органи и ОЈОГОКК.

Управата учествуваше во работата на Работните Групи за НПАА 3.04-Слободно движење на капитал, 3.24 - Правда, слобода и безбедност, 3.23-Судство и фундаментални права и 3.31 - Заедничка надворешна безбедност и политика во процесот на евроинтеграциите. Претставници на Управата кои се членови на овие работни учествуваа на состаноците со ЕК, вклучително и на 19-от состанок на Поткомитетот за внатрешен пазар кој се одржа на 12.11.2024 година..

Управата за финансиско разузнавање со свои претставници учествуваше во работната група формирана за подготвување на механизам за скрининг на странски директни инвестиции.

V.4 Активности на Советот за борба против перење пари и финансирање на тероризам

Советот за борба против перење пари и финансирање на тероризам и во текот на 2024 година одржуваше работни состаноци и ја следеше имплементацијата на Националната стратегија за борба против перење пари и финансирање на тероризам со акционен план (2021-2024). Основната цел на оваа стратегија предвидено е да биде постигната преку реализација на 15 посебни цели за кои се дефинирани посебни мерки и активности дефинирани со Акциониот план кој е составен дел на оваа Стратегија.

Во рамки на своите надлежности, во 2024 година, Советот ги координираше активностите за подготовка на Национална проценка на ризикот од ПП и ФТ, а подготвениот извештај за НРА го усвои на седницата одржана на 18.12.2024 година и веднаш потоа доставен до Владата на Република Северна Македонија заради негово усвојување.

На својата седница одржана на ден 26.09.2024 г., Советот за борба против перење пари и финансирање на тероризам ја усвои и подготвената Проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам за правните лица, по што истата беше објавена на рестриктивната веб страна на Управата за финансиско разузнавање.

Воедно, Советот, координиран од страна на Управата подготви и Акционен план за имплементација на препораките од Извештајот од 5-от круг на евалуација на системот за спречување перење пари и финансирање тероризам на Комитетот MONEYVAL при Советот на Европа, кој Владата го усвои на седница одржана на 27 август 2024 година и го задолжи Советот за борба против ППФТ да доставува квартални извештаи до Владата за степенот на реализација на активностите. Првиот квартален извешај, Управата во име на Советот го достави до Владата заради разгледување во ноември 2024 година.

V.4.1. Акционен план за имплементација на препораките од Извештајот од 5-от круг на евалуација на системот за спречување перење пари и финансирање тероризам на Комитетот MONEYVAL при Советот на Европа

Со цел имплементација на препораките од Извештајот од 5-от круг на евалуација на системот за спречување перење пари и финансирање тероризам на Комитетот MONEYVAL при Советот на Европа, усвоен во мај 2023 година, Управата, како институција која ги координира активностите на Советот за борба против перење пари и финансирање на тероризам подготви Акционен план за имплементација на препораките од Извештајот, со мерки и активности за нивна реализација, како и рокови и надлежни институции и го достави до институциите кои се членови на Советот за борба против ППФТ на мислење. По добивањето на инпутот од сите надлежни органи и институции, Акциониот план беше финализиран и доставен до Владата на РСМ заради негово усвојување. Владата го усвои акциониот план на седница одржана на 27 август 2024 година и го задолжи Советот за борба против ППФТ да доставува квартални извештаи до Владата за степенот на реализација на активностите. Првиот квартален извешај, Управата во име на Советот го достави до Владата заради разгледување во ноември 2024 година.

V.4.2. Активности за ажурирање на Националната проценка на ризикот од перење пари и финансирање тероризам - НРА

Во текот на 2024 година, Советот за борба против ППФТ и Управата како институција која раководи со неговата работа, започнаа подготвителни активности за ажурирање на Националната проценка на ризикот од перење пари и финансирање тероризам – НРА.

За спроведување на НРА е формирана е работна група од страна на директорот на УФР, како раководител на Советодавното тело во февруари 2024 година. Во овој процес покрај институциите вклучени во системот за СППФТ, вклучени се и претставници од приватниот сектор.¹⁰

Во континуитет со претходните циклуси, во процесот на изготвување на НРА се користи методологијата на Светска банка за утврдување на ризиците од ППФТ. За утврдување на ризиците од пролиферација се користи методологијата на Институтот за одбранбени и безбедности студии (RUSI) како и врз основа на Упатството за спроведување проценка на ризик од финансирање на ширење на ОМУ на ФАТФ.

¹⁰ Работата на сите учесници беше организирана во 10 различни подгрупи кои соодветно утврдуваа: закани од перење пари, ранливоста на системот за спречување перење пари и финансирање на тероризам; ризикот од даночна политика и неформалната економија; ризиците од перење пари кај банкарскиот сектор, кај хартиите од вредност, кај осигурителниот сектор; кај небанкарскиот финансиски сектор; кај нефинансиските дејности и професии; ризиците од финансирање на тероризам и, ризиците од финансирање на ширење на оружје за масовно уништување (пролиферација).

Анализирани се податоци за период од пет години, односно од 01.01.2019 до 31.12.2023 година. Следејќи ја методологијата, во процесот на НРА беа обезбедени податоци од различни извори и тоа: извештаи за работа на институциите, официјални статистики на институциите, податоци обезбедени по барање на работните групи, специјално подготвени сеопфатни прашалници, истражувања, анализи на меѓународни тела и институции, анализи на НВО секторот и др.

Заради обезбедување на доследна примена на методологијата, обезбедување на потребните податоци, како и нивна анализа работните подгрупи интензивно работеа на ниво на погрупа, а беа и спроведени и серија на состаноци за координација и усогласување во однос на определени хоризонтални прашања. Повеќегодишното професионално искуство, искуството во спроведувањето на НРА и водењето на други стратешки анализи на членовите на работната група, хетерогеноста во структурта на работната група, обезбедената меѓуресурска консултација и мултидисциплинарен пристап се значајни фактори кои упатуваат на реална идентификација на потенцијалниот ризик и ризични фактори, преку утврдените закани и ранливост. Во процесот на подготвување на НРА обезбедена е поддршка од страна на Совет на Европа, Проектот за борба против економски криминал¹¹.

Во процесот на подготвување на НРА, Советот за борба против ППФТ е редовно информиран. Подготвениот извештај за НРА е усвоен од страна на Советот на седницата одржана на 18.12.2024 година и веднаш потоа доставен до Владата на Република Северна Македонија заради негово усвојување.

V.5 Проценка на ризик од перење пари и финансирање на тероризам поврзан со правни лица коишто се основаат во РСМ и нерезидентни правни лица поврзани со државата

Со експертска поддршка од страна на Совет на Европа во рамки на проектот „Борба против економски криминал“, Управата учествуваше и ја координираше работата на работната група која беше формирана за изготвување на Национална проценка на ризик од перење пари за правни лица. За проценка на ризикот од перење пари кај правните лица надлежните институции кои учествуваа во нејзиното изготвување обезбедија релевантни податоци согласно Методологијата доставена од страна на експертот кој беше ангажиран во оваа активност, за период 2019-2022 година. На својата седница одржана на ден 26.09.2024 г., Советот за борба против перење пари и финансирање на тероризам ја усвои подготвената Проценка на ризикот од перење пари и финансирање на тероризам за правните лица, по што истата беше објавена на рестриктивната веб страна на Управата за финансиско разузнавање.

¹¹ Од посебно значење за успешната реализација на НРА е спроведувањето на работилница за подготвување на Извештај за НРА која се спроведе во периодот 05-07.06.2024 година, а на која учествуваа и експертите: проф. Александра Деаноска Трендафилова (Правен факултет Скопје) и Рамандип Чина (експерт на Совет на Европа).

Изготвувањето на секторска проценка на ризикот од ПП/ФТ поврзан со правните лица претставува меѓународен стандард согласно препораката 24 на ФАТФ, а дополнително разбирањето на ризиците и преземањето на мерките од надлежните органи за намалување на овие ризици кај правните лица е предмет на оценка и на ефикасноста на системите во рамки на Непосредниот исход број 5 (Immediate outcome 5), кој воедно беше предмет на засилен интерес во текот на евалуацијата на нашата држава од страна на Советот на Европа. Согласно усвоениот Извештај од 5-от круг на евалуација за нашата држава од мај 2023 година од страна на Moneyval, една од приоритетните активности коишто требаше да ги преземат властите беше да се финализира специфичната проценка на ризикот во однос на правните лица инкорпорирани или на друг начин активни во земјата и да преземе соодветни мерки за справување со идентификуваните ризици. Целта на оваа проценка е:

а) да се идентификува и процени секој тип на правно лице што може да се основа во Република Северна Македонија за да се идентификува дали има вродени ранливости (вклучувајќи ги и оние поврзани со процесот на регистрација) што го прават одреден тип на правно лице инхерентно поподложни на злоупотреба на ПП или ТФ;

б) да се анализира материјалноста на правните лица, гледајќи, меѓу другото, колку се регистрирани и видот на сопственичката структура (на пр. домашна или странска, комплексна итн.);

в) да се анализираат видовите активности што ги преземаат правните лица во Република Северна Македонија и да се идентификува дали некои видови активности (без оглед на видот на инволвирана правна личност) може да ги направат правните лица поподложни на злоупотреба на ПП/ФТ и

г) да се анализираат типологиите за перење пари и финансирање на тероризам во Република Северна Македонија, вклучително и актуелни случаи за вмешаност или злоупотреба на правни лица за истите тие цели.

Проценката на ризик се заснова на квантитативни (статистички) и квалитативни податоци - статистички податоци, анализа на прописите за основање, регистрација, транспарентност и други прашања релевантни за работењето на правните лица, а беа користени компаративни и статистички методи за идентификување на заканите и ранливостите на системот во врска со злоупотребата на правните лица.

V.6 Проценка на ризиците поврзани со перење пари и финансирање на тероризам поврзани со крипто средства

Во текот на 2024 година, од страна на Управата забележани се трендови на зголемување на измамите насочени кон домашните граѓани преку странски платформи, нагласувајќи ја транснационалната природа на криминалот поврзан со крипто-средства. Ефективните одговори бараат неопходно знаење и алатки за ефикасно истражување на

овие појави и споделување на најдобрите практики и техничка експертиза. За таа цел, на почетокот на декември 2024 година отпочна активност за проценка на ризиците поврзани со перење пари и финансирање на тероризам поврзани со крипто средства, која треба да заврши најдоцна до крај на месец март 2025 година, ќе ја спроведе работна група координирама од УФР, со учество на повеќе надлежни институции: МФ, УФП, УЈП, ЦУ, МВР, КХВ, НБРМ, АНБ. За оваа проценка на ризик се користи методологијата на Совет на Европа.

Овој процес на проценка вклучува сеопфатни анализи на повеќе аспекти како проценка на материјалноста, анализа на статистички податоци, анализа на законска поставеност, типологии и трендови во криминалитетот поврзан со крипто-средствата и контролни механизми, а ќе резултира со подготвување на Извештај за оваа проценка и дефинирање на активности за справување со констатираните ризици и ќе придонесе за унапредување на нашиот систем за спречување перење пари и финансирање на тероризам.

VI. ЗАЈАКНУВАЊЕ НА КАПАЦИТЕТИТЕ НА УПРАВАТА ЗА ФИНАНСИСКО РАЗУЗНАВАЊЕ

VI.1 Кадровски капацитети

Управата континуирано посветуваше внимание на професионалниот развој и унапредување на своите човечки ресурси, преку учество на вработените во Управата на стручни обуки, работилници и конференции кои се организирани во текот на 2024 година.

VI.2 Проект за борба против економски криминал и други проекти

Во текот на 2024 година, континуирано се спроведуваа активностите на „Проектот за борба против економски криминал-II Фаза“¹². Согласно утврдениот работен план, предвидена е реализација на активности за усогласување на легислативата со новите меѓународни стандарди, за зајакнување на аналитичките капацитети, унапредување на супервизорските капацитети, како и капацитетите за имплементација на рестриктивните мерки против финансирање на тероризам и пролиферација на оружје за масовно уништување.

VI.3 Технички капацитети

¹² Проектот со времетраење од 36 месеци е финансиран од страна на ЕУ и Советот на Европа и имплементиран од страна на Советот на Европа.

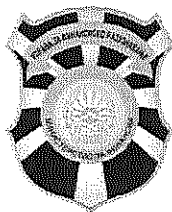
Управата во текот на изминатата година, континуирано се грижеше за правилно управување, одржување и надградување на комплетниот информатички систем со кој располага.

Управата во 2024 година презеде низа активности за развој, надградување и непречено функционирање на постоечките функционалности на нејзиниот информатички систем, и тоа:

1) континуирано ја надградуваше својата веб страна како и Рестриктивната веб платформа, која претставува алатка со повеќе сегменти (консолидирана листа, типологии и индикатори за субјекти, документи и ризични држави) со која Управата и субјектите ги зголемуваат капацитетите и ефикасноста при анализа на сомнителни трансакции а воедно се олеснува и забрзува комуникацијата и соработката помеѓу субјектите со Управата. Субјектите добиваат алатка со која им се олеснува примената на меѓународните рестриктивни мерки согласно Законот за меѓународни рестриктивни мерки на едноставен начин со пристап до рестриктивната веб платформа на Управата односно до сегментот Консолидирана листа;

Во изминатата година ИТ одделението даваше континуирана поддршка на вработените во Управата, за употреба на алатките кои се користат во работењето со цел зголемување на нивните аналитички капацитети и ефикасност. Исто така вработените учествуваа во неколку обуки поврзани со сајбер безбедност.

На веб страната на Управата во изминатата година редовно беа објавувани најзначајните информации, подзаконски акти, Консолидираната листа, упатства и информации од јавен карактер за транспарентност и отчетност за трошењата на носителите на јавни функции и други актуелни вести од областа за спречување перење пари и финанситање на тероризам.

© Управа за финансиско разузнавање, 2025 година

Телефон: +389 2 3297 540

Адреса : Плоштад Пресвета Богородица бр.3, 6ти кат

E-mail: contact@ufr.gov.mk

Веб-страна: www.ufr.gov.mk

